

SZERKESZTŐI IRODA

Magyar-utca 47-dik szám, hová a lap szellemi részét
illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egy évre 16 frt. Negyedévre 4 frt.
Hétre 8 frt. Egy óra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Legyenek mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33. szám.

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egy centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők
és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora: 1 frt.
Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilttérli cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Karácsonyfiák.

Kormányunk két ajándékkal lepi
az országot karácsony ünnepére.
Az egyik az állami tisztviselők fizetésének
emlékeztetője; másik a parlament feloszlá-
sának hírének felhívatalos megerősítése.
Még méltóbb ezen ajándékokat, ha
azoknak értékét.

Országunk dolgát, magánosnak ba-
ra tisztviselő végzi el. Ha igazságot
és jogait sártett fél — harond-
és oltalomra van szükségünk: a tiszt-
viselőkhöz fordulunk segélyért és véde-
ért. Általuk lép a törvény életbe;
adjaikra van bízva szabadságunk, va-
monunk, életünk. A vételt megtorol-
a bünt megbüntetik. A mi vitás,
eldöntik; a mi kétes, azt felvilá-
sítják. Leleplezik a hazugságot, érvé-
sítik a jogot, megosztják és föl-
dik a közterheket; útát készítnek,
gy mozgassunk, iskolát emelnek,
gy tanulassunk. Ők tehát az élet-
szabályozói, a kötelességek
jogok egyensúlyozói.

Tisztelet adassék e fontos hiva-
snak!

Megadatik-e nálunk kellő mérték-
e tisztelet? Nem adatik meg.

Mert nálunk a tisztviselő a leg-
enyébb ember. Már pedig, a sze-
ny ember: szegény ember. Ezernyolcz-
akilenczven év óta hirdeti a ke-
szénység a szegénység becsülését és
snyei értékét. De az emberi hala-
s törvényei ez esetben nem járnak
rölte a kereszténység törvényeivel.
vayon jólletet, kényelmet, össze-
tetést, befolyást, tekintélyt szerez.
szegénység atok, mert lenyűgözi a
gyratörést, fölébresszi az irigységet
a bűnhöz szegődik kerítőnek. Két-
eres atok az intelligens emberen,
mert minden gondolat új vágyat ten-
t, minden olvasmány új igénytszül,
minden összehasonlítás új keserűséget
sz és minden újszülött kútforrása
nem a családi örömsz, hanem
snyos aggodalomnak. És a vagyoni
egysuly főbomlása igen gyakran meg-
tja az erkölcsi egyensúlyt. — Ime
külömben kiérdemelt köztisztelet hiá-
ának egyik oka.

A másik ok magában a tisztvisé-
sban rejlik. Abban a téves hitben
Magyarország tisztikarának kilencz-
akilencz század része, hogy ő a kor-
nyat szolgálja. Pedig az országot szol-
ja; az ország szükségletei hozták
állását, s az ország viseli fizeté-
s terheit. E téves hit szüli azt a
sny tévedést, hogy a kormányzat
politikai irányzatának támogatása és
szellemre juttatása az ő feladatát al-
ja. Ebből azután a törvényességi és
állami konfliktusok egész serege tá-
a tisztviselő helyzetében és lel-
letében.

Mindenekelőtt lemond meggyőző-
séről — mert hiszen nem követelm
azt, hogy minden tisztviselő ellen-
sérzelmű, de az sem lehetséges, hogy
amennyi tisztviselő lelkenek teljes
szegénységével kormányparti lenne —
sőt lemond meggyőződéséről, a mivel
szegénység polgári méltóságát beszeny-
szi lelkiismeretének szabadságát.

Ugy de nem elégszik meg azzal,
gy szavazzon, hanem beáll kortesnek.
sz elhanyagolja kötelességeit az iro-
sban megapodja a törvényt az élet-
s. Kiteszi magát a korteskedéssel
s törzssalkodásnak és megaláztatás-
s. Föllepésével megrontja a választás
szabadságát és megakadályozza azt,
gy végre-valahára megalakuljon ha-
sban a valódi parlamentarizmus.

Hogyan várhat így tiszteletet pol-
gáraitól, a kik tudják, hogy tiszt-
viselőjük nem az igaz meggyőződés
szegénységével lép a csatákra, hanem a
szegénység erkölcsi gyöngeségével;
a kik tudják, hogy e meg nem hami-
sított közvélemény szabad nyilvánulá-
s s ezzel azt a nagy és örökké való-
sított elvet, hogy a parlament

az ország valódi képvisellete legyen, a
tisztviselők rontják meg,

A tekintély csorbitó tényezők egyi-
kén, a szegénységen részben legalább se-
gíteni fog a benyújtott javaslat a fizeté-
sok fölemeléséről. Az ellenzéknek régi kö-
vetelése s a tisztviselőknek régi vágya
megy ezzel teljesedésbe. A javaslatot
tehát üdvözljük. Nem lehet még tud-
ni, hogy valjon minden tisztviselői ál-
lásra kiterjesztett-e a fizetésjavítás.
Valjon a súlyos és idegrontó vasúti
és posta-szolgálat nincsen-e mellőzve?
Valjon a törvényhatósági és községi
tisztviselőkről, kik idejük és munkás-
ságuk legnagyobb részét az állami köz-
igazgatás feladatainak teljesítésével tölt-
tik el, van-e szintén gondoskodva? E
kérdések megoldásától függ a javaslat
értéke.

A másik karácsonyfia, az ország-
gyűlés elozlatása.

Köszönjük ezt az ajándékot. Pom-
pás ötlet és jó gondolat. Illik a Szá-
párny kormányhoz, mely nagy volt az
ígéretében, nagyobb volt a semmitte-
vésben és legnagyobb volt a kudarc-
okban. Ideje már, hogy az a több-
ség, melyet Tisza a maga képére te-
remtet, s mely urat cserélve is épen
úgy engedelmeskedett, épen olyan lom-
ha volt, épen akkora étvágygyal bírt,
végre a hosszas vonaglás csömörletes
kinai után, kimuljék az árnyékvilá-
gából.

Emléke főnmarad, miként az ele-
mentáris csapásoknak. Siratói nem
lesznek.

Ezzel bizony kormányozni csak-
ugyan nem lehet, mert ez nem tud
egyebet adni pusztá votumnál. Ki van
az a többség már merülve teljesen.
A végelgyengülésnek minden tünete je-
lentkezik nála. A mit Szilágyi Dezső
egy befolyásos erdélyi képviselőről
mondott, alaposan illik e többségre:
Koponyájában nem agyvelő van, ha-
nem nyál. Hiában van a nagy nume-
rusa: Tiszát nem tudta megmenteni
a bukástól s Szapáryt nem tudta meg-
védeni a közigazgatási javaslat szé-
gyenétől. Honpolgárnak megbízhatatlan,
törvényhozónak képtelen, családnak
rosz. Hát haljon meg a feloszlásnak
erőszakos halálával! Minél előbb, an-
nál jobb.

BARTHA MIKLOS.

A t. Ház.

Budapest, decz. 23.

Szapáry ura óriási politikai hibát kö-
vetett el, midőn ma, karácsony előtt az or-
szággyűlés közeli feloszlását bejelenté. Az
ellenzék gunnyal fogadta a miniszterelnök
erőszakos eljárását, melyet csak a kétségbe-
esés sugallhatott a kormányának.

A polgárok az egész országba bizonyá-
ra megbotránkoznak a feloszlás hírtelen-
sége, Szapáry hatalmaskodása s a téli vá-
lasztásoknak elrendelése felett. Maga a sza-
badelvű párt is elégtelen, sőt nehezelt. Csak
egy kis csoport tulzó, a miniszteri udvaron-
czok hizelegnek a belügyminiszter körül, az-
zal, hogy helyeslik politikai erőszakát. Az
ellenzék éppen nincs megijedve s nagy si-
kert remél az új választásoknál.

A vita, mely a feloszlás felett, az
ülést kitöltötte, izgalmas és érdekes volt. A
ház félig megtelt — mert sokan nincsenek
Budapesten — a karzatokon is volt közön-
ség, idegesség látszott az arcokon. Midőn
Szapáry Gyula felállott, néma csend lőn. Be-
szélt röviden és szárazon. Azzal indokolta
a feloszlást, hogy az ellenzék a választási
mozgalmat megindította és hogy a tegnapi
benyújtott törvényjavaslatokat az új ház
nyugodtabban fogja tárgyalhatni.

Mindenki érezte, hogy ezek pusztá ürü-
gyek s hogy a valódi ok nem egyéb, mint
Szapáry azon hite, hogy a februáriusi hideg-
ben a választók otthon maradnak, a januári-
usi öt hét alatt a korteskedés nem lehet erős
s így a belügyminiszter a tiszta kormány-
parti kerületekből Szapáry-jelöltekkel csinál
magának személyes pártot. Az ő egyéni ér-
deke és büszsége a felelem, hogy a hatal-
mat elvesztheti s a remény, hogy így talán
megtarthatja a miniszterelnökséget még pár
évig; csak ez valódi oka eljárásának és ezt
az egész ház tudja, tudja a nagy közön-
ség is.

Felállottak azután sorra: Irányi Dáni-
el, Beöthy Ákos, Helfy Igrác és Ugron Gá-
bor s a miniszterelnök beszédét s a ház fel-
oszlásának okát, értelmét, inparlamentáris
voltát, alkotmányosértő módját, a választók
jogainak elkunfiskálását, az embertelenséget
és lelkiismeretlenséget, mely százezrek életét
és egészségét kockáztatja, egyéni és párt-
érdekből, élénken kifejezték. A kormány és
pártja roskadozott az argumentumok súlya
alatt. Szapáry sápadt volt és tehetetlen, de
fenhéjázó, mert hisz az ő akarata történik.
Zajos közbekiáltások hangzottak, nevetés
folyt s az elnök a rendet kizkötve tartot-
ta fenn.

A jeles ellenzéki beszédek gyűjtöttak,
Szapáry kénytelen volt másodszor is szólni.
Védekezett.

Apponyi felelt vissza neki. Az egész
ellenzék tapsolt és éljenzett Apponyinak.
Ekkor az elnök a vitát berekesztette.

Igy tudott Szapáry szólásra jelentkezni
harmadszor. De ebben őt az ellenzék sokáig
akadályozta. A napirendhez szólna, a vita be-
zárhatását tagadta. Végül mégis szóhoz jut-
hatott és felelt Apponyinak, a Podmaniczky
belvárosi jelöltiségre is reflektálva.

Ezen incidens személyes kérdésben
Kaas Ivort szőlásra készítette. De nemcsak
Szapáry, Szilágyi Dezső is belengrott a vi-
tába, hogy Apponyi beszédének hatását ron-
tsa. Disputált vele a „vis major” felett, mely
a nyári obstrukcióban nyilvánult, mintha
nem tudná mindenki, hogy ezen obstrukciót
a miniszterelnök háta mögött ő indította és
tanácsolta a függetlenségi pártnak, hol né-
hány barátja által befolyást gyakorolt az
„Egyetértés”-re is. Szemére lobbantották ezt
neki a közbekiáltók. Hisz a téli választások
eszméjét is neki tulajdonítják a szabadelvű
körben.

Apponyi fölénnyel czáfolta Szilágyit.
Szilágyi sárha méreggel beszélt másodszor is
s csak nehezen juthatott a vita végéhez.

Az ország olvasni fogja. Figyelmebe
ajánljuk az ezen ülésen történetek az egész
nemzetnek. Olvassa el és győződjék meg, mily
módon kormányoztatik.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A ház feloszlata.

Gróf Szapáry Gyula miniszterelnök a
képviseletnek tegnapi ülésén bejelenté, hogy
a szükséges javaslatok le legyen tárgyalva,
mihelyt azokat a főrendiház is elfogadta, a
kormány előterjesztést szándékozik tenni a
koronának az országgyűlés feloszlata iránt.
(Nagy zaj. Gunyos kiáltások: „Miert?”)
A kormányt erre két indok vezette. Az első
az, hogy az országban már annyira megin-
dultak a választási mozgalmak, hogy a ház-
ban a nyugodt tárgyalások már lehetetle-
nek. (Nagy zaj. Éljenzés a bal- és szélsőbal-
oldalon.) A másik indok az, hogy a kor-
mánynak erős czélja a reform-javaslatok
gyors keresztülvitele, a mi jelen viszonyok
között lehetetlen. Javasolja tehát, hogy a
ház most már érd-mleges ülést ne tartson, s
január elején egy meghatározandó napon, ta-
lan 4-én, legyen egy ülés a további elő-
terjesztések meghallgatására. Ezt kéri a ház-
tól. (Nagy zaj. Az ellenzék gunyosan él-
jenez.)

Irányi Dániel az okokat kutatja, me-
lyek a kormányt arra bírhatták, hogy az or-
szággyűlést tél idején, egy félével korábban
oszlassa szét. Ilyen okot nem talál. Kéri a
miniszterelnököt, meggondolná-e, hogy oly
körülmények között, midőn egy-egy kerület-
hez ötven, egészen nyolczvan közeg is tar-
tozik, lehetséges-e ez, hogy a választók jo-
gaikat gyakorolhassák?

Ugron Gábor az a mértéktelenség
birja szóra melyet a kormány, e nagy lépés
indoklásában mutatott. Az oly kormány,
mely a választók bizalmából és meggyő-
ződéséből akar kormányozni, nem fél a vá-
lasztási mozgalmaktól.

Ha egy kormány nem róstell bevallani
hogy fél a választási mozgalmaktól, akkor
magáról szép bizonyítványt állít ki. S az a
kormány emlit választási mozgalmakat, me-
lyeket egész korteshadnak áll az élén; az a
kormány a melynek szervezett hivatalnok-há-
láza egy kortesbátor a választásokra. S at-
tól az ellenzékől, melynek az igazságon ki-
vül nincsenek fegyverei a választási mozg-
almakra. A pártoknak egyenlő erővel kellene

a harcba menniök s az fél, a ki hatalmon
van, a ki erősebb.

Ha ily nagy többséggel bíró kormány-
nak a feloszlatast kell javasolnia, ez azt je-
lenti, hogy a kormány és pártja törvényho-
zási tevékenysége tehetetlen s beváltani nem
tudott ígéreteit a nagy harangra akarja bizni
Mikor egy 300 szakaszos javaslatot egy 2
szakaszos asthmas javaslatot kellett zsugori-
tani, akkor a kormány nem javasolt felosz-
latást, mert akkor még a főispánok nem
voltak kicserélve s a kormánynak a válasz-
tások még nem voltak biztosítva.

Tegnap terjesztették be a tisztviselők
fizetésének javításáról szóló törvényjavaslatot
pedig már tudták, hogy a parlamentet fel-
oszlatták. Ámitani akarták a népet és jó re-
ményekkel félrevezetni. (Élénk helyeslés a bal-
és jobboldalon.)

Gróf Szapáry Gyula miniszterelnök
utal arra, hogy a legfontosabb tárgyalások-
nál a ház alig volt határozatképes, a mi azt
bizonyítja, hogy a mozgalmak zavarták a
tárgyalásokat. Hogy a kormány félne a vá-
lasztásoktól, azt nem lehet állítani akkor,
midőn a kormány épen a választások elé vi-
szi a dolgot. Egyszerre két urat szolgálni
nem lehet; ha választási mozgalmakkal fog-
lalkozunk, akkor nyugodtan dolgozni nem
lehet. Legyen tehát választás és minél előbb.
Ezzel a kormány nem tér ki a költségvetés
tárgyalása elől. A feloszlás eshetőségének
daczára be kellett nyújtani azokat a javas-
latokat, melyekre az ellenzék hivatkozik, —
mert a benyújtásra nézve az illető ministe-
rek ígéretet tettek volt. Nem áll az, hogy a
kormány az indennity tárgyalásánál azt
mondta volna, hogy a költségvetés és szesz-
ban fog tárgyalatni. (Kiáltások: Már akkor
is tudták!)

Gr. Apponyi Albert a kérdés expo-
náló részéhez nem szól, hanem csatlakozik
azokhoz, a miket az ellenzéknek előtte mon-
dottak. A miniszterelnök a feloszlás főin-
dokaképpen a választási mozgalmakat hozta
fel. Különbséget kell tenni választási moz-
galmak és választási mozgalmak között. —
Mert választási mozgalom oly ételemben,
hogy jelölt lépjen fel és programbeszédet
is tartson, az egész országban csak egyet-
lenegy fordult elő: a belvárosban, hol a
szabadelvű párt elnökét jelölték és mindjárt
meg is tartotta programbeszédét. (Nagy
derültés és tetszés.) A feloszlásért a fele-
lősség tehát a szabadelvűpárt elnökét terhe-
li. Ha pedig választási mozgalom alatt az
ellenzék szervezkedését értik, akkor megjeg-
yzi, hogy az ellenzéknek ez kötelessége épen
azért, mert a kormány — mint Ugron
kifejtette — hivatalos szervezett áll rendel-
kezésre, mely ellen fegyverkezni kell.

A miniszter hivatkozott a ház hangu-
latára, mint amely a komoly tárgyalást lehe-
tetlenné teszi. Hát midőn még olyan nem
szelid szónok is, mint br. Kaas Ivor, eláll a
szótol, csak hogy a kormány óhaja teljesüljön,
ki fogja komolyan venni a miniszterelnök ez
indokát?

Gr. Károlyi Gábor: Álljon fel, aki
komolyan veszi. (Nagy derültés.)

Gr. Apponyi Albert kifejti, hogy
nagyon naiv az a föltevés, mely azt állítja,
hogy az új országgyűlés friss tagjai, kik
éppen akkor érintkeztek a választókkal, gyor-
sabbon fogják engedni letárgyalni a költség-
vetést, mint ez — a miniszterelnök által
haldoklónak tekintett — országgyűlés. A mi-
niszterelnök azt állítja, hogy a feloszlás a
kormány erejét mutatja. Volt idő, a nyáron,
mikor a feloszlás erő lett volna, mert mu-
tatta volna a kormány bátorságát, hogy a
nép elé meri vinni ügyét, de most a felosz-
latás csak az öletszerű kapkodás kifolyása.
(Zajos helyeslés és tetszés.)

Gr. Gárollyi Gábor: Nyáron a me-
leggel, télen a hideggel remített; úgy látszik,
hogy thermometerrel dolgozik.

Gr. Apponyi Albert utal arra, hogy
midőn ő az indennity tárgyalásánál szerény
figyelmeztetést intézett az igazságügyminis-
terhez a kuriai bíráskodásról szóló törvény-
javaslat tárgyában, a miniszter önértzetesen
hivatkozott arra, hogy a figyelmeztetésre
szüksége nincs.

Ily fenhéjázó ígéretet után ily eljárást
jellemezni — igazán alig található szó. El-
lenzéki szempontból ő is örvend, de politikai
szempontból nincs az a szó, mely elég éles
volna a feloszlás jellemzésére. (Nagy tet-
zés és taps.)

Gróf Szapáry Gyula miniszterelnök
szólni akar, de előbb int az elnöknek, hogy
rekeszse be a vitát.

Elnök a vitát bezárja.
Ugron Gábor kijelenti, hogy itt nincs
vita, mely bezárható volna, mert nincs javas-
lat, mely szavazás alá fog bocsátatni.

Elnök azt hiszi, hogy minden vitá-
nak be kell rekesztetnie s így ezt a vitát is
bezárta, mert több szónok nincs följe-
gyezve. Különbben a miniszterelnök javasla-
tot is tett, hogy jan. 4-ig ülés ne legyen s
e fölött szavazás is lesz.

Györy Elek és Horánszky Nán-
d a mellett vannak, hogy a vitát nem le-
het berekesztetni.

Csatár Zsigmond arra kéri a házat,
hagya meg neki azt az egyetlen örömet,
hogy indítványát még az országgyűlésen in-
dokolhassa. (Nagy derültés.) Tűzzék ki az
indokolást a jan. 4-iki ülés napirendjére.
Elnök a vitát bezárja.

Ugron — Fejérváry affaire

A b. Fejérváry Géza honvédelmi mi-
niszter és Ugron Gábor orsz. képviselő kö-
zött fenforgott lovasias ügy tárgyában az
alábbi jegyzőkönyv vététtel fel:

Jegyzőkönyv.

felvétel 1891. december 20-án a báró
Fejérváry Géza magy. kir. honvédelmi mi-
niszter ur és Ugron Gábor képviselő ur kö-
zött fenforgott becsületsértési ügy tár-
gyában:

A képviselőház f. hó 11-én tartott ülésén
Fejérváry Géza miniszter ur beszéde
folyamán azt mondta:

„En, t. ház ezen lap olvasását be nem
tiltottam.” (Zaj a szélsőbalon. Több hang:
Még csak az kellett volna!) „Ha kell, szük-
ség esetén megteszem azt is.” (Nagy zaj a
szélsőbalon.)

Ugron Gábor (közbeszólva): „De akkor
kidobjuk innen!” (Zaj a szélsőbalon.)

Fejérváry miniszter: „Ezt a hősiške-
dést ismerjük, azt valódi értékére devalválni
tudja minden ember.” (Tetszés jobboldól. Zaj
a szélsőbalon.)

A képviselő ház f. hó 14-iki ülésében
Ugron Gábor képviselő ur felszólalván azt
mondotta, hogy ő ama szavait a honvédelmi
miniszternek a zajban nem hallotta, „mert
különbben azonnal ki kellett volna arra nézve
nyilatkoztatnom, hogy én elegendő alkalmat
nyújtottam Fejérváry Géza báró urnak, hogy
azt a hősiškeledést kipróbálja. (Helyeslés és
derültés a szélső balon.)

Elnök: „En pedig arra kérem a t. ház
tagjait, hogy a közbeszólásoktól méltóztassa-
nak tartózkodni, mert csak ekkép kerülhetők
el az ily felszólalások, amint most hallot-
tunk.” (Helyeslés a jobboldalon.)

Fejérváry Géza miniszter ur becsületsér-
zését sértve találván, Ugron Gábor képi-
selő ur fennebbi kijelentése által, gr. Keg-
levich István urat stírgönyileg bízta meg az
elégíteladás követelésével, (minthogy ő amaz
ülésén nem volt jelen, hanem el volt utazva
Bécsbe) második tanúnak gróf Károlyi Ti-
bor urat kérvén fel. — E tanui az elutazva
volt Ugron Gábor képviselő urhoz a fővá-
rosba érkezete után azonnal, f. hó 19-én
reggel 10 órakor elmentek.

Ugron Gábor képviselő ur, gróf Beth-
len Gábor és ifj. Ábrányi Kornél [képviselő
urakat kérte föl tanúknak, kik a kihívó fél
tanuival érintkezvén, a mellékelt föltételek-
ben körülírt fegyveres elégítel adására, meg-
bizójuk nevében készeknek nyilatkoztak.

A párba a megállapított föltételek szer-
int folyván le, négy lövés történt, mind a
négy hibázott: azután kardra folytatattván
az első összecsapásnál Ugron Gá, képviselő
ur egy jelentéktelen és egy súlyosabb sebet
kapott, ez utóbbi jobb kezén egy inat át-
vágván, az orvosok kijelentették hogy ha nem
is egészen harc képtelen, de mindenesetre
oly flagrans hátrányban van, a mely az álta-
lunk defineált harc képtelenséget jelenti. —
Ezen orvosi vélemény alapján Ugron Gábor
képviselő ur tanui a harc képtelenséget ki-
jelentvén, báró Fejérvári Géza miniszter ur
tanui belenyugdottak és a párba egybehang-
zóan befejeztnek nyilvánítták.

Gr. BETHLEN GÁBOR, Gr. KEGLEVICH ISTVÁN.
Ifj. ÁBRÁNYI KORNÉL, Gr. KÁROLYI TIBOR,
mint Ugron Gábor kép- mint báró Fejérváry Géza
viselő ur tanui ur tanui

Levelek.

N.-Enyed, 1891. decz. 23.

I.

T. Szerkesztő ur!

Most már sietek, nehogy újra megelőz-
zen a diadalénekek az én soknevel levelező
társam a „Kolozsvárban.”

Mert újra győztünk és győzni is fo-
gunk minden posztón; míg len lábaink alá
vettetek minden hatalmasságok, hogy ur
legyen mi felettünk és minden lelkek felett
Tengelyi János és Fűredi Fajd, egyaránt
mélto szellemi társak.

De kezdjük elől a utót.

Mult héten felvettük a pert a törvényeseken a főiskola nevében a város és polgárság ellen, követelve az egész regale, váltságösszeget földesuri jogon a főiskolának. Másnap aztán kiküldtük hűségese alkalmat nyunkat, kiről mindenki tudhatja, hogy életében mindig csak a közjóra tekintett, mindig csak polgártársai javát munkálta, bárki nem szolgálataiban állott is, akár a városban, akár a kolégomában, akár az egyháziában, akár a temetkezési együletében, akár a Kemény Istvánban, akár a Sándor Elekében; akkor is, mikor az ellenzék mellett állt, most is, mikor a kormány kortesévé szegődött. Most történetesen éppen velünk tart, mert a főiskolától kapott jó haszonbért, a polgármesternek és esküdtségnek pedig halálós ellensége, mert kihagyta hivatalából. No hát ezt a gondviselésesert embert neki indítottuk, hogy hirdesse, hogy éppen a polgármester és esküdttség ellenségei a polgárság ősi jogának, — mert nem akarják megengedni, hogy ezen örökidőkre szóló jog váltság összegét hirdelenében meggyék és megigják. — Pedig hát mi közünk nekünk a jövődőlbeli polgárokhoz? Hiszen ama just b.e. Rákóczy György fejedelem éppen azért adta, hogy az 1892-beli polgárok adják el egy tál lencsért, Jakób maradekának. Lám a kolégom, ha perét egyszer megnyeri, nem bánja akár mit csinálunk azon részele, a mi az egészen felül marad. Csak hogy ennek pessze ára van! Most már nem elég a polgármester és esküdttség elcsapása. Ez nem igen nagy. Meg kell nyernünk a minizterelnökök. Tehát kormányparti képviselőt kell választanunk! Ez legyen a jelszó. Igaz, hogy eddig is azt választottunk egyhangulag egész vármegyéből. Csak hogy ez a főispán, alispán, szolgabírák és polgármesterek érdeme volt. Pedig ezek nekünk mind ellenségeink; mindenkit bevádoltak már számtalanszor az „elfogultatlan sajtbán” is, a magunk erején akarunk kormányparti képviselőt küldeni. Ezért gyűléseztünk hol a kolégomában, hol a kolégom irodájában és fogadjóiban. Működésünk köréből merőben kihagytuk a tisztí kart, mert beakarjuk vádolni a miniszterrel, hogy az ellenzékkel tartanak. Csak a jelölttel nem vagyunk még tisztában. Zavarba hoz a nagy gazdaság; két miniszternek való embertünk is van. Egyik Füredi, nagy pénzügyi tehetség, ki már is folytatott volt „külön pénzügyi politikát: másik Splényi híres gazda, ki miután saját nagy gazdaságával teljesen „tisztába jött,” most 82 éves tapasztalatait egy fejedelmi köztisztviselő gazdaságánál „értékesíti.” Az utóbbira szavazna minden professzor és a elsőre minden regalista. Tehát vagy Füredi vagy Splényi.

Szombaton megyegyűléstünk is volt. Itt is szinte megvertük a várost és polgármestert. Szerencsétük, hogy a Fogarasi votuma, melyet multkoti győzelmükkel szerezttünk, csak a jövő évben lesz érvényes. Majd meglátják akkor!

De annál fényesebb győzelmet arattunk vasárnap a kaszinó választásoknál. Ez volt aztán a diadal! Csöstől jött az áldás! Mi csak egyre lóttunk rá, legalább is 25-én este el. Tavaly is megpróbáltuk volna a nekünk nem tetsző embereket kiszavazni a választmányból de bele törtött volt késünk. Most okosabban csináltuk. Egyedül csak a megye főjegyzőjét (Török Bertalant) szemeltük ki áldozatul. Összegyűjtöttük a kolégomai votumokat, professzorokat, földijra becsempészett tanulókat, irnokokat, aztán felhivtunk néhány vasutit; kiknek bizonyos jelekből azt kelle hinniök, hogy mi a főispán embereivagunk és ezekkel, több nemű taktika alkalmazásával megcsináltuk a meglespetést, egy votummal kiszavaztuk Török Bertalant. Némelyek ugyan megütődtek mikor a vármegye alispánja s a kasinó igazgatója, Csató János nyíltan kijelenté hogy ily eljárás után köszöni a megtiszteltetést, de nem kíván többé közöttlünk maradni, — hanem ez minket nem ártalt, sőt titokban markunkba neveltünk, sőt egyik lelkes társunkat anyira elragadta az öröm, hogy diadalmat éljett kiáltott a távozó alispán után. Mikor aztán a megye főorvosa, tisztí ügyésze árvaszéki elnöke stb. sorra kijelentik, hogy ők is itt hagynak bennünket, akkor igaz, hogy némely gyávák megszeppentek, kergettek minket kérésle deputatioba, s mikor ez sem használt, irattak velünk aláztatos instancziát. Mi szemekint forgatva s a választás esélyeivel mentegőtlözve, engedttünk a gyáva tömeg nyomásának, megirtuk az aláztatos számom-bánomat, de jstén legyen a dicsőség, minden eredmény nélkül, mert a mi ellenségeink megbikacsolták magukat s nem tértek vissza a mi „megtisztult” kompániánkba; sőt ma az az örömhír jár körül, hogy eddigelő mintegy 25-ön jelentették be kilépésüket. Némely bornirt emberek ugyan azt mondák, hogy ez Pirhusi győzelem ránk nézve, — de az ilyenek nem képesek e helyzetet magaslátára emelkedni, nem látják át, hogy, ha még csak vagy tizen kilépnek, akkor mi bevihetjük igazgatónát a mi nagy embertinket Füredi Jajleszt, mikor aztán remélhetjük, hogy a többi, hozzánk nem méltó elemek is kiválnak és mi maradunk e helyzet urai.

Ugyanezen epurizciót fogjuk keresztülvinni a kolégomnál; e végeti máris szövetkeztünk a theologia elvitelére. Miután epuráljuk az ekkleziát, a várost, a vármegyét mert oly nagy beundunk az ámbiczió, hogy nem nyughatunk, míg Jónás és Füredi nem fognak uralkodni eleveken és holtak felett

r. l.

II.

Déva, decz. 23.

Br. Szentkereszty György főispáni be-

Hosszu (Longinus) s csak azt követelte, hogy a főispán románul is mondja el székfoglaló beszédjét, vagy tolmácsoltassa. A főispán érlyes, de egyuttal tanulságos választ adott. — O csak a magyar állam nyelvén köteles beszélni; jól ért románul, de a mostani román irodalmi nyelvet nem beszéli; de ha tisztán beszélne is, nem engedné meg, hogy most elmondott programbeszédjét valaki hirtelen más nyelven adja vissza, mert ő annak minden szavát megfontolta s nem akarná, hogy annak akár csak egy szavát is elferdítsék, félremagyarázzák.

A főispáni ebédén vagy 330-an vettek részt. Br. Szentkereszty tosztyja után a királyi családtag megeredt a toasztok árja. Egy étlap hátán egy el nem mondott toaszt részletei föl írva, járt körül-köré egyik asztalnál: pár sor emlékenben maradt:

Kilogrammos szóval beszél főispánunk, Sulyosabbat ennél mi nem is kívánunk. Hogyha interpellál prókátort a Hosszu, Főispán beszéde rövid lesz, nem hosszú, Azt fogja felelni: ez itt Magyarország, Megkapja Hosszu is, ami jog, igazság, És mert ez a beszéd rövid és nem hosszú: Megelégszik vele advocat a Hosszu.

Különbben a közebed kitünő hangulatban folyt le.

22-én 10 órakor folytatódagos gyűlés volt, melyen a biz. tagok szép számmal jelentek meg. A jtkönyv felolvasásánál ismét Hosszu ügyvéd szólalt föl: miért nem szerkesztik román nyelven is a jegyzőkönyvet? Napirendre térünk. Pogány Károly kérte, hogy a tegnapi határozattal szemben engedjessék meg, hogy édesatyja arcképének lefestését maga a család arcképezhesse. — Olvastattak a belügym. leirata, melylyel a bizottság régebbi gyűlésén hozott azon határozat, hogy a fő- és alispán természetbeli lakás mellett külön lakpénzt élvezzenek, nem hagyta helyben; a főispán lakpénzét nem is utalványozta, az alispánét besztüntetete. A választmány jkéri, hogy a főispán lakpénze a megyeház építkezési alapján legyen fordítható; alispán részére jövőre fizetés-emelést határoztak. — Különböző bizottságokba tagok választottak. Hosszas s élénk vitát keltett a közönség részére beszerzendő túzóltó szerek tárgyában kiküldött bizottságnak véleményes jelentése, mely végre is elfogadtatott. Főispán bejelenté, hogy dr. Farkas Bélát tiszteletbeli főügyészszé kinevezték, ki is az eskütt nyomban letette. — A kilépett közg. biz. tagok helyébe megválasztottak: Pogány György, Dáné Károly, Jósika Lajos, Nalácz Ákos, br. Nopcsa Elek. A közgyűlés a késő esti órákban ért véget.

M. r.

III.

Torda decz. 23.

Azt hittük, hogy karácsonyra mi is kriszkindlót fogunk kapni az új alispán személyében.

Csalódtunk, az alispáni szék még ma is betöltetlenül áll s alig hisszük, hogy az ez évben még gazdát kapjon.

Pedig sokan szeretnének e gazdaságba betlni, nem annyira ámbiczióból, mint inkább azon reményből, hogy a közigazgatás nem sokára államosítva lesz s akkor nagy ur lesz az alispánból.

Jelölt és aspiráns bőven van rá.

A legkomolyabb jelölt, ki méltán számíthat a vármegye bizalmára, nem más, — mint a mostani főjegyző Rédiger Béla.

Az ő jelölése a közönség osztatlan bizalmának a kifolyása, mely úgy hisszük érvényesülni fog az alispáni választásnál is.

A többi combinációba hozott jelölt Rédigerrel szemben ok nélkül való, mert nemcsak hivatalos részről, hanem a vármegye közönségének részéről is Rédiger Béla lesz támogatva és megválasztva.

I.

A kolozsvári népszámlálás tanulságai.

— Irva a kolozsvári olvasóknak. —

Az utóbbi tíz esztendő nemcsak Magyarországnak, hanem Kolozsvárnak is jó eredményt hozott. Városunk lakossága szaporodott 4384-el vagyis az egész lakosság 13.4 százalékkal.

Az országban az első között áll, Erdélyben a legelő, és méltó büszkeségünkre a magyar kultúra erdélyrészi központja, az Emke székhelye, egyetemi város, mint ilyen az országban második.

Valóban sokat elmondhatunk magunkról a mivel nagyvárosi létünk ünnepi örömeit fokozhatjuk! Haladásunk ki előtt ne volna bizonyos s a mellett lelkesítő? Előttünk bizonyynyal az, s épen azért vagy talán a jövő megnagyobb eredményeire, az alkalommal inkább a sötét oldalt fogjuk vizsgálni.

Salamon tanácsos szakszerű statisztikájának a sötét oldala is számot tevő, sőt, hogy hasonlattal éljünk, olyan nagy árnyékot vet az maga elébe mint reggel a felkelő nap előtt álló hegyek. — Ott fenn a hegyek ormain teljes pompában feylik a sugar özön. Azok a kik magasabban laknak látják a világosságot sőt élvezik is vissza verődött sugarait, de azok a kik ott az északi oldalokon s a mélységek fenekéhez közel élnek azok csak déltele tudják meg hogy feljött már a nap s fényét bár látták, melegét alig érzik.

Szóljunk kép nélkül.

A jelentés azt mondja, hogy a 32720 lelket számláló lakosságnak több mint egy

harmad része, vagyis 37.33 százaléka szám szerint 12.375 nem tud sem írni sem olvasni. Ki nem dűbben meg ezen az óriási számon, kit nem borzaszt el a tudatlanságnak ez a sűrű sötétsége?

Hogyan és honnan telik ki ez a szűrnyű ezerre menő ember?

Salamon tanácsos némi mentséget talál abban a körülményben, hogy városunkban szakadatlanul özönlik be többnyire ideiglenes tartózkodásra cseléd napzamos, s olyan elem mely csak egy pár évig van nálunk gyermekkorát nem itt töltötte, hanem közeli vagy távoli vidéken s mint irástudatlan jött ide s mint ilyen szaporítja e város szegényletes statisztikai számait.

Hozzájárulok még ahoz hogy e szegény egy részét a vidék nyakába vetjük, de ez nem változtat azon a tényen, hogy Kolozsvár lakosságának éppen egy harmad része nem tud írni olvasni.

Az adott 12.375 számot megfelelő értékre le kell szállítanunk, vagyis a tankötelek éven alosiatt ebből a sötét számból törölünk kell, mint olyanokat, a kik sem Kolozsvárt, sem sehoh a világon nem tartoznak az írni-olvasni tudók közé. Az 1—5 éves közg. lévén 3938 lakosa a városnak, az írni-olvasni nem tudók száma: 12375 kevesbbitendő 3938-al, vagyis tehát, írni-olvasni nem tud Kolozsvárt: 8437; az öss. es lakosságának 26.09-ed százaléka. Ez is tulságosan nagy szám, de ha már az igazság követelése szerint az 1—5 éves alosiatt az összes lakosságból kivesszük, kiderül, hogy a tankötelek kora eső, vagy azt meghaladott — 28792 léleknek 29.31 százaléka nem tud sem írni, sem olvasni. Ehez még csak azt veszem hozzá, hogy a Salamon tanácsos kimutatása szerint a 6—15 évesek közül nem részesült oktatásban 1431 gyermek, vagyis a tanköteleseknek 23.35 százaléka.

Ennél a számításnál már megis állapodhatunk. Tessék csak megfigyelni, mi a különbség a két utolsó eredmény között! Nemde 5.66 mondjuk 5.00 százaléka, a mi azt teszi, hogy Kolozsvár város hat éven felül álló lakói közül minden százra csupán 6 írni-olvasni nem tudó jött vidékről, a többi, mind Kolozsvár szülötte, illetőleg bekebelezett lakosa. Ha tehát száz ember közül 30 nem tud írni-olvasni, abból 24-et Kolozsvár nem tanított meg. Bátran hozzátehetném, hogy nem 24-et, hanem 25—27-et, mivel köztudomás szerint a városon az a megelőző években még kevesebb tanuló részesült elemi oktatásban, mint most.

Egy szóval a 8000 lélek tudatlanságának a terhe Kolozsvár város vállaira neheztül, s a jövő népszámláláskor sem fog jobb lenni az állapot még 5 százalékkal sem, ha valamely gyökeres orvoslathoz nem fog.

Erre nézve véleményem és javaslatom a következőkbe foglalom össze.

A népoktatást nemcsak a 6—15 éves belüli gyermekekre, hanem 15—60 év közötti felnöttekre is ki kell terjesztetni. Az első-ről intézkedést a törvényhozás a népoktatási törvényvel. Az utolsó-ról nem intézkedett s egyhamar nemis fog intézkedni. Ez a polgári testületekre, s jelen esetben Kolozsvár városra nem hagyva. Ha szegény, a város szegénye, s ha lehet segíteni, segítsen rajta.

En tökéletesen hiszem, hogy segíteni lehet, de kijelentem, hogy csak abban az egy esetben ha a városnak segítségére mennek az egyházak és a mivelődésesi egyletek és társulatok s ezek között különösen az Erdélyi Magyar Közmívelődési Egylet.

„Felnöttek iskoláját” kell megnyitni a téli négy hónapra a m. nov.ember, december, január és február a város mindenik részében. A városi és felekezeti összes iskolákban legalább egy-egy tantermet fel kell ajánlani erre a célra a hét 4 5 estvéjére. A népiszkolai tanító urak és tanítónők megnyerendők, hogy a tanítást vállalják magukra. Arra az esetre ha az így nyerendő tanítói személyzet nem lesz elégséges, az Emke feladata lenne gondoskodni önkéntes vállalkozókról.

Egy ilyenszerű sz-rvezkedés után az egyházak és a városi polgári hatóságok segítségével közhírré kellene tenni a szükséges tudnivalókat oly módon, hogy azt az érdekeltek mindenesetre megtudják, de egyszerűs-mind azt is, hogy oktatásban teljesen ingyen részesülnek. Nemcsak, hanem annak módja szerint gondoskodni kellene s talán lehetne arról is, hogy azok, a kik az írást s olvasást elsajátítták jutalmazásba részesüljenek.

A nyelvi viszonyokat tekintve, olyan iskolák is kellene hogy legyenek a melyekben a nem magyar ajkúak sajátíthassák el a magyar nyelv ismeretét és használatát.

Ismétlem, ha Kolozsvár városnak mindenik részében minél több felnöttek iskolája nyitnak meg, az írni-olvasni nem tudók száma feltétlenül meg fog apadni egy néhány év alatt.

Saját tapasztalataim után állítom, hogy 40—50 éves emberek készséggel ajánlkoznak az abc tanulására, ha van ki bátorítsa rá.

Ezzel kapcsolatban még egy másik fontos teendőre szabad könyvtárak felállítására is kell gondolni. A nép egyrésze a népiszkolában megtanul írni-olvasni, de azután elfeledi, mivel nincs módja arra, hogy gyakorolja és használja.

Kolozsvár mivel közönségéhez szólnak ezek a sorok, melyeket a népszámlálás szomoru eredményei irattak le velem. Tudom, hogy igen nagy ez a közönség arra, hogy egyhamar actioba lépjen s azért, de a kérdés természeténél fogva is az Emke s annak irodalmi szakosztályát kérem beszéltesse meg ezt a kérdést s találja módját a baj elenyésztesítésének.

BOROS GYÖRGY.

Minták.

(Beszédbeázt Kortések számára)

Prolog.

A kormány csakugyan elhatározta, hogy feloszlatja az országgyűlést. Ugy gondolja, hogy a leghevesebb politika lesz, ha nem enged időt az ellenzéknek a szervezkedésre. Nem czélem e mély bölcsességtől politika ellen vagy mellett kotyogni és nagy képpel mérlegelni az eseményeket, csak a kortesekre való tekintettel, a kiket váratlanul kapott a hír, ide mintázok egy pár beszédet, a melyeket a beálló farsang alatt, vagy az ünnepek társas összejövetelénél is, belehet adni a választó polgároknak. Egyuttal egy pár tosztt mintát is ajánlok, melyek kiválóan alkalmasok városi tisztviselők választása előtt, és terített asztal mellett pompásan ellehet mondani. De vegyük rendre:

Kormányparti beszéd.

Mélyen tisztelt uraim! Közeleg az idő, midőn Magyarország komoly és számottevő elemei ismét az urnák elé járulnak, hogy polgári bölcsességük érett megfontolása szerint nyilatkozzanak. (Határozott mely hangon.) Ez nyilatkozni is fognak minden bizonyynyal (kenetteljes megadással) Igen, oh igen! (Emelt hangon) 25 esztendő jelszavak ezek uraim, melyet utólrhetetlen bölcsességtől kormányaink szerített képviselőinkbe ojtogatni meg nem szűntek soha. Oh-mert e szavak azok, melyek a dualismus elvének fényes diadalát vannak hivatva elősegíteni. (Lelkesedve) kell közöshadsereg Ausztriának? Igen oh igen! Kell pénz a közös hadseregnek? Igen oh igen! Kell közös vámterület, közös pénzügy, közös ló (melyeknek a háta csak Magyarország fölül turós) és még akárhány olyan közösség, a melyik egészen Ausztriának jut? Igen oh igen! Ugyan kérem mélyen tisztelt uraim csak az elfogult ember nem akarja Ausztriának adni mindezt, — csak azon elfogult kurucok, a kik nem látják át, hogy ha magunknak tartjuk meg azt, a mit munkánk, szorgalmunk és gazdagon termő földünk juttatott nekünk, azt amugy is elveszi a hatalmas muszka, a kit csak az osztráktól való félelem tart vissza attól, hogy minket föl nem fal. Ime uraim ez a külpolitikai helyzet világos képe!

És hogy állunk itthon? Hála erős és erélyes kormányunknak még ez ideig veszedelemtől nem lehet tartani. (Haraggal.) A 48-as forradalmi év véresszájü hűsei még erélyes kormányunk lánczain vannak; a függetlenségi és forradalmi elveket valló zabolázatlan elemekre gondja van a kormányunknak; a nemzeti párt köpenye alá bujt politikai orgyilkosok hadát tüzszel-vassal kifogja irtani kormányunk, sőt előre látó figyelme addig terjedt, hogy még a kissé megbizhatatlannak tetsző főispánokat is elkergette. — Igen tisztelt uraim, nekünk szükségünk van a békés haladásra, ami csak úgy lehetséges, ha rátamaskozunk az erős Ausztriára. Mi magunkra gyöngék és erőtlének vagyunk, kiket csak az erős Bécs tud megoltalmazni. Ezért kiáltok így fel: Éljen a közös szent haza!

Ellenzéki beszéd!

Tisztelt polgártársaim!

Rohamosan közeledik az idő, midőn a nemzet ismét maga fog határozni sorsa fölül. Évtizedek tapasztalatai bizonyítják, hogy minő helyrehozhatlan bünt és könnyelműséget követ el imádott hazánk minden fia, ki a hatalom mézes-mázos ígéretei, vagy osiobán fenyegető szavai által engedi magát eltántoríttatni szent meggyőződése azon utjáról, mely a független Magyarországhoz vezet.

Polgártársaim! Azok, kiknek a balsors kezöbe juttatta a hatalmat, melynél fogva intézzék Magyarország sorsát, ismét elkezdtek átkos munkájukat! Ismét hatalmuk érzetében megkedték a nemzet mételeyezését. Fenyegetnek, ígérnek, vesztegetnek, hazudnak, erőszakoskodnak, rágalmaznak, gyanúsítanak, — szóval, mindent elkövetnek, hogy továbbra is a hatalom polczán maradjanak, a honnan kész szívvel szavazzanak meg mindent annak a nyomorult molochnak, melynek geográfiai elnevezése: Ausztria.

Ezek az emberek tisztelt polgártársaim az ország zsírtját, a nemzet véres verejtékét Ausztriának hordják, odaszavazzák És nekünk marad a nyomor, szegénység és meg-alaztatás.

Élég volt már az ámitásból, elég volt már a szédelgésből polgártársaim. E nemzetet tovább nem lehet sötétben tartani. Többé nem lehet zemeire fátyolt borítani. Ebred már és tisztán kezd látni. Látja, hogy évtizedek óta a tehetetlen kormányok miként áldoznak fel vagyunkunkat, nyelvünket, nemzeti tekintélyünket, iparunkat, kereskedelmünket és minden téren az önállóságunkat id-igen érdekeknek. És tisztán látjuk polgártársak, hogy a je-

lenlegi kormány még elődjénél is nagyobb engedményeket tesz kiszámíthatatlan romlásra a nemzetnek. Ez a mostani kormány lefelé valósságok zsarnok; fölfelé tökéletes rabszolga.

Élég volt már bitorolni a hatalmat. Menjen isten hírével tovább. És hogy ez megtörténjék, ahoz nem kell egyéb, mint az önk rendíthetlen hazafias meggyőződése. Elég erős már ez ország arra, hogy önállón intézze sorsát és semmi szükségünk egy ország mostoha dajkálására. Éljen a független Magyarország!

Toszt.

Uram-uram, Albach Géza polgármester uram, szölok az urhoz (Cec közbe szól: mint vársy gazda in is állók elibe!) Még egy-két nap válszt el attól, hogy ismét kiegészítse a város az ő atyáit. Ez fontos pillanat a mi mameluk életünkben; (Demjén Á. köbint) mert nem kérdés az, hogy a „városi” választásra is Ezért hál nem tartom szemelőltéveszthetőnek a polgármesteri intézkedések gyors megtételét. Czédula hordatás, kapacitálás, Lomblegelő emlegetés, sóskut csapolás, a városi tisztviselői kar mozgósítása stb. stb. mind olyan kellekék, a melyekre föltétlenül szükség van. Ezt követeli meg a kormány iránti loyaltitás és a köz(ös) ügyek szeretete. Ezeknek előmozdítása, nyélbe ttése és megvalósítása olyan teendő ma, a mit a jövő érdekében is szükségesnek vélek megtenni. Adjon az ég erőt a nagy munkához. Poharam fritem a biztos győzelemre!

Epilog.

Van ezen kívül ellenzéki szellemben tartott tosztt mintám is. Ezenkívül számos alkalomra készítek olcsón, pontosan és a n. é. közönség teljes meglegedésére mindenféle szellemű, zsanerű, valamint politikai és társadalmi irányú beszédeket. Kivánatra rövidet, vagy hosszút. A legujabb tizletet a n. é. közönség figyelmébe ajánlom.

TÜSKE PÁL.

Elovasni való.

Ezt a czímet azért tettük, mert az elfizetési felhívásokat rendszeren nem szokták elolvasni; mi pedig semmit sem szeretünk írni, hogy el ne olvassassék. Mikor arra határoztuk magunkat, hogy ezt az előfizetési felhívást — inkább hódolva az irodalmi dívtáknak, mint saját nézetünknek — megírjuk, két kérdés lépett előnkbe és várt tőlünk feleletet.

Voltak-e a multban sikereink? Ez a egyik kérdés.

Van-e a jövőre feladatunk? Ez a másik kérdés.

Vagyis: volt-e eddig, s lesz-e ezután az Ellenzék fenállásának jogosultsága?

Az Ellenzék mindig vidéki lap volt és soha sem akart többnek látszani, mint a mi képes. A vidéki lapoknak rendszerint két fő betegségük van: egyik, hogy nem olvastak; mivel azt a mit mondanak, már jobban elmondta más; másik, hogya közmosolynak — gyakran vannak kitéve, mivel nagyobb a lapuk mint a rámajuk. Ezekre a betegségekre soha sem inklált az Ellenzék. Vagy azért, hogy nem volt benne kellő fogékonyság a köranyag iránt, vagy azért, hogy távol tartotta magát a ragálytól: anyyi bizonyos, hogy Erdély művelt közönsége mindig olvasta és mindig komolyan vette az Ellenzékét.

Ebből áll a mi multunknak összes értéke; de ez épen elég is arra, hogy a becsületes munkás nyugodt önértékeléssel tekintünk vissza megfuttott pályánkra. Gyakran rögs volt e pálya; ritkán sima; sohasem kényelmes. A jutalom és a teher között élesen ingadozott az arány; olykor csögtettség máskor lelkesedve, mindig lankadatlanul kitéttük azt a célt, melyet lapunk legelőször száma maga elé tűzött.

E czél még nincselerve sem politikailag, sem társadalmilag.

Magyarország államiságának épülte még nincs befejezve. Nincsen önálló hadsereg, nincsen külön udvartartás, nem egy külön közigazdasági egész és nem képviseltek a külföldön saját nemzeti érdekei szerint.

A politikai helyzetnél nem jobb a társadalmi. Hazánkban a társadalmi nem egyforma. Mikora jogegyenlőség megszüntette az osztály-különbségeket és a forgalmi szabadság megszüntette a czéheket: akkor a középkori szerkezetből igen lényeges darabokat törölt ki. Ekként megszünt a születés — és a munkálkodás — szerint való föltagolás, de épen maradt a fajokentváló tagozottság. E tagozottság választvonalai naponként jobban kidomborodnak. Magukba ölelik a tevékenységnek és haladásnak legkülömbözőbb ágazatait. Fajok szerint válik külön a tudomány, a szépművészet, az ipar, a kereskedelem, a mezőgazdaság, az egyleti élet, az iskola s néhány

még az egyház is. A társadalomnak e fölébéli állandó veszéllyel fenyegeti a polgári egységet is; mert ott, hol alkotmányos hatalmú van, a társadalmi irányzatok diadalmát, hite, aspirációja, akár észrevétlenül csendesen lép föl, akár rohamos követeléssel ellenállhatatlan hatással van az állami hatalomra. A társadalom részére való felbontása megosztást jelent. Az erőmegosztás: gyengeség, megértendő: gyengeség nemcsak a magánfajra, hanem az egész hazára nézve. Pedig a küzdelemben a gyengeséget csak győzelem váltászija el a leggyőzelesterő.

Olyan igazságok ezek, melyek még a legértékesebb gyökereket. Ezen igazságok állapítása képezi a társadalom terén a legfontosabb feladat megoldását nyújtja. Mikor e feladat megoldását nyújtja Magyarországnak meggyőzően az állam minden attribútumát, akkor majd új feladat fog felmerülni: van-e szükség az államra az Ellenzék? De addig jogunk van, hogy a közönség higgyen szavainknak, mert a közönségnek a társadalomról szóló véleményeinket.

BARTHA MIKLÓS.

Az „Ellenzék” ára:

Egész évre . . .	frt. 16.
Félévre . . .	frt. 8.
Negyedévre . . .	frt. 4.
Egy hónapra . . .	frt. 1. 50.

A kiadóhivatal.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, december 24.

Lapunk jövő száma a közbesső ünnep alkalmából két főt (dec. 23.) jelenik meg.

— Az „Ellenzék” mellékletének tartalma a következő: „Az a csillag” (Bárdi). „Zsebkendő-poézis” (Endrady Sándor). „Büszkeség”, költemény (Rédiger Géza). „Örökké” (Sebesi Samu). „Luther” — Bourget költemény — (Endrady S.) Gyermekkori emlékeim (Horváth Janka). Az extremis, — költemény (Br. Bálint József). A „Kurul” (Kisgyörgy Ottó). Az „En rózsa”, — költemény — (Boér Miklós). „Nőkről a nőknek” (Jany Albert).

— Olvasóinkhoz. Rendkívüli karácsonyi melléklettel gondoskodunk rendes mellékletünk mellett, mely úgy hisszük teljesen meggyeri előfizetőink tetszését. A „Magyar Hírlap” ügykezelő szerkesztője Horváth Gyula, a „Magyar Hírlap” szíves volt lapja karácsonyi mellékletét az „Ellenzék” részére is meghírdetni. E nagybecsű melléklet azonban postai akadályok miatt csak holnap, az ünnep első napján érkezik meg s így azt olvasóinknak, csak a karácsonyi ünnepek alatt küldjük el. Hisz: úgy, hogy ez érdekes mellékletet akkor is szívesen fogadják lapunk olvasói.

— Karácsony. A megváltó születésének 1891-ik évfordulója ünnepét üli a keresztény világ. Kis Jézus, a ki a jászolban született, elküldi ma este angyalait minden hához ajándékkal megfakva a jó kis gyermekek számára. Örömet hoz szülőknek, kisdedeknek egyaránt. A lélek megtisztulva, megvilágosul a földi, hétköznapi gondoktól emelkedik föl az istenhez ezen a szent ünnepen. A kolozsvári egyházak istentisztelettel és szentbeszédet tartanak a karácsonyi ünnepek alkalmából, a melyek sorrendje a következő:

Elsőnapján éjféli szent mise, melyet dr. Békai kanonok-plébános mond teljes szentbeszédrel. A mise elején a helyi róm. kath. egyház ünnepi szolozsmát énekel. Nappali istentisztelet szent mise, melynek végén egyházi szent beszédet tart Bíró Béla kanonok-plébános. A mise alatt a kolozsvári dalkör énekel. Első napján délután 3 órakor a m. kir. opera előadása.

— Unitárius templomban: első nap prédikál: Péterfi Dénes, urvacsorai beszédet mond: Mózes András, másodnap prédikál Mózes András.

— Új regény. „Magda” című alatt egy rendkívül érdekes angol regényt küldünk meg már előre felhívjuk olvasóink figyelmét. A méltán nagy feltűnést keltő regényt a híres amerikai író: Tennyson írta és Sári Lászlóné (Amica) 1. punk munkatársa fordította le. Közlését 1892 január 1-én számunkunkban fogjuk megkezdni. A regény teljes egészében olvasmányos és világgyűrű író gyönyörű munkája.

— A színházról. Schiff Etelnak a m. kir. opera volt tagjának második vendégfellépését tegnap este a kolozsvári színházban „Toubaudour” került előadásra. A színház szépen megtelt ez este is közönséggel, mely a vendégművésznőt ez uttal is igen rokonszenvesen fogadta. A tetszésének sokféle jeleivel halmozta el. A vendégművésznő ez uttal úgy hangja, mint egyénisége és játék-képességeihez megfelelőbb szerepben mutatta be magát, s a hatás épen ez okból teljesebb is volt, mint első fellépése alkalmával. A művésznő pompás csengésű hangja énekbeli készsége és játékbéli ügyessége kitűnően érvényesült az opera fő női szerepében. Szinpadunkon rég láttuk e szerepet oly hivatott kezekben, mint Schiff Etelnak. Az egész szerepet úgy ének, mint játék dolgaiban nagy gondot fordított ki és számba veendő hatással exequálta. Ugy hangja, mint egyénisége határozottan a drámai szerepkörre utalt, s tegnap fellépése alkalmával arról győzt meg, hogy nem csak kiválóan szép hang, előkelően iskolázott, hanem alapszabályait és gondolkodó fő, a ki még igen szép jövő vár, s méltán csodálható a m. kir. opera igazgató-sága, hogy az ilyen kiváló tehetségeket nem tudja az ország első szinpadán meggyökeresíteni. Tegnap is annyi kellemmel és finom sággal dolgozta fel szerepének legkisebb részét is, s énekszámai annyi tudással, izléssel és az énekképesség annyi előkelőségével adta elő, hogy a közönség valódi műveltségben részesült. Azért nem is volt a közönség haláltán. Minden felvonás után, több ízben nyílt színen és kihívásokkal tűntette ki, s minden énekszáma után zajosan tapsolt. Luna gróf szerepében a m. kir. operának egyik tagja Ney Bernáttal együtt fel színtén mint vendég. Előkelő és nemes izlésű énekes. Hangja bár nem minden rétegben érzés — igen szép csengésű és nagy terjedelmű. Énekbeli előadása kiválóan fejlett, s Luna gróf szerepében több énekszáma után, több ízben nyílt színen és kihívásokkal tűntette ki, s minden énekszáma után zajosan tapsolt. Luna gróf szerepében a m. kir. operának egyik tagja Ney Bernáttal együtt fel színtén mint vendég. Előkelő és nemes izlésű énekes. Hangja bár nem minden rétegben érzés — igen szép csengésű és nagy terjedelmű. Énekbeli előadása kiválóan fejlett, s Luna gróf szerepében több énekszáma után, több ízben nyílt színen és kihívásokkal tűntette ki, s minden énekszáma után zajosan tapsolt.

— A színház karácsonyi műsora a következő: Péntek, 25-én d. u. „Karácsonyfa és a vasorru Borka. Látványos tündérré, 10 képből, írta: Ditrói Mór, zenéjét: Serly Lajos. ünnepi gyermekelőadás látványossággal, tündéri bohóságokkal, gyermekbalettel stb. Este: „Piros bugyellár”. Csepregyi énekes népszínműve. (Zsófi asszony: Kury Klára, Csillag Pál: Haday Sándor; Peták: Szentgyörgyi, Kőza: Váradi M.) Szombat, 26-án d. u. ugyancsak „Karácsonyfa” mint gyermekelőadás. Este: „Szókölt asszony” (Vadrózsa) Csiky Gergely énekes népszínműve. Vasárnap, 27-én d. u. „Kerekes András és szeretője piros Panna”. Tóth Ede énekes népszínműve. Este: „Babérfa és koldusbot” színmű 3 felv. és 1 utójátékban. Irta Holtey, ford. Szigligeti. (Henrik költő; E. Kovács Gyula.) Hétfőn, 28-án: „A vasember” Csiky Gergely 3 felv. szomorújátéka a cimzerepben. E. Kovács Gyulával. „A karácsonyfa” cz. gyermek előadás, mely telve van szívből-szép látványosságokkal és kedélynemesítő tartalma van, kiválóképpen ajánljuk a szülők és a jó gyermekek figyelmébe.

— Karácsonyi gyermek előadás. Ditrói Mór a kolozsvári nemzeti színház igazgatója „Karácsonyfa és a vasorru Borka” című alatt egy tündérréget írt a gyermekek számára, mely a karácsonyi ünnepnapok délutánján fog színekertülni: A tündérréget a következő tíz képből áll: A boszorkányok táncza. Tündérsip, bűvös gyertya, csoda ködműn! Hőke urfi vitézség. A kigyók országában. A csaci-vonta szánkó. Hőke urfi becsipett. A remete barlangja. A vasorru Borka bűnhődése. A gyermeki szeretet jutalma. A tündérlányok karácsonyfája.

— A korecsolyázó egyesület vasárnap f. hó 27-én délután 5-től 7 óráig tartja ez évad első estélyét a sétatéri jégpályán villanyvilágítással és katonai zenével.

— Halálozás. Egy szép fiatal leány Kajetan Erzi húnny életébe legszívesebben tavasz Kolozsvárt. Az elhunytat gyászolják: Kajetan Endre, neje született Büchel Regina, mint a bánattal lesújtott szülők; gyermekek: Kajetan Endre, mint testvér. Büchel Károly neje született Frank-Kiss Zeuzsanna: Öv. Kajetan Lipót, szül. Ilés Rózsa, mint nagyszülők és számos rokonok.

— Meghívó a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara 1891. évi dec. hó 30-án (szerdán) d. u. 4 órakor közgyűlést tart. Tárgysorozat: I. Jelentés az ügyforgalomról.

Miniszteri leiratok: II. a létesítendő ipari tanműhelyek tárgyában; III. Teke községe marhafelhajtási díjtartifája ügyében: IV. a kerületi beteggyógyászati alapszabálytervezetéről; V. az 1891. évi költség-előirányzat jóváhagyása tárgyában; VI. az ipari és kereskedelmi ezimára előfizetések gyűjtése tárgyában. Veleményezés; VII. a Zsíkón alakuló ipartestület alapszabályai felől: VIII. a husvágás szándékolt megszüntetése felett Krasznán: IX. a postakaraképenzárak zárójának megállapítása tárgyában: X. a kamarai jegyző jelentése a czégek nyilatartása ügyében.

— Meghívó. A jogászbizottsága a tárgyak fontossága miatt — holnap december 25-én délután 6 órakor gyűlést tart melyre a t. tagokat tisztelettel meghívjuk. Kolozsvárt 1891 dec. 24. Zeyk Albert elnök Nyerges Zsigmond elnök. Szigorlókat figyelembe. Megjelent a dr. Concha Győző egyetemi tanár után jegyzett Politika mindkét kötet az Alkotmánytan és közgazgatás a jogász tag. egyet kiadásában. A jogász s. e. nagyban előmozdította a szigorlatnak érdekeit Dr. Concha politikájának kiadásával, mert az egyet mi forgalomban levő méregdrága s gyakran mégis érthetetlen és olvashatatlan jegyzeteket minden tekintetben felül mulja. A tiszta nyomásai könnyen áttekinthető beosztási könyv nagy könnyebbségre fog válni a szigorlóknak. A két kötet együtt megrendelhető. Nyerges Zsigmond jegyző seg. egyet elnöknek Belkirdy u. 57 sz.

— 50 forintos gyűjtés a siket-némáknak. Betegh Péter helybeli siket-néma intézet javára általa eszközölt gyűjtés gyűjtés a mai nap 50 forintot küldött mint adományt. Ezen szép összeget nevezett adakozó többnyire bécsi, kereskedő czégektől gyűjtötték üzlethétfélek közben. Az intézet felügyelő bizottsága a nemesszivil adakozóknak és gyűjtőnek hálás köszönetét nyilatítja.

— Karácsony első napján reggel 9 órakor a főtéri plébánia templomban tartandó nagy misén a kolozsvári dalkör Schubert Ferenc Vocal miséjét adja elő. Graduale: „Puer natus in Bethlen” dr. Szölösi Attilától. Offertorium: Baryton solo harmonium kíséret mellett éneklő Bardocz Gyula ur.

— A polgári dalegyetlet január hó 9-én az iparosok főtéri palotájában tartja meg zárt körű házi estélyét.

— „Erdély” Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület ily címmel pár nap múlva megindítja fürdőgyógyi, turisztai és néprajzi lapját, melynek erdélyrészi névze kiváló fontosságát elvitatni nem lehet. A nagy gondnal és körültekintéssel szerkesztett lapot az egyesület tagjai az évi 2. frt. tagsági díj fejében ingyen kapják, a mi valóban páratlan kedvezmény. Az első fizetési ár, is különben csak 3 frt. lesz. Az Erdélyt az egyesület titkára, Radnóti Dezső szerkeszti, mellette lévén mint fődolgozók: Hankó Vilmos dr., Hermann Antal dr., és Téglás Gábor.

— Folly Viktor bank és pénzváltó üzletének lapunk mai mellékletén lévő hirdetésében, a 150,000 frt főnyeremény 1 osztrák hitel igérvénnyel, Huzás 1892 jan. 2-án. Ára stb. — hiba csúszott be, a menyében így van nyomtatva: Ára 2.25 frt. Helyesen így van: Ára 5.25 frt, kérjük az érdeklődőket szíveskedjenek az értelemmel tudomásul venni.

— Az 1848-49 Történelmi Lapok szerkesztő bizottságába a dec. 2. értekezlet felkérte: elnökül Br. Inczedy Sámuel; alelnökül Szeghety Miklós, Végő Bertalan ezredeseket. A bizottság tagjaiul felkértek: Berde Mózes, Esterházy Miguel gr., Finály Henrik, Gáman Zsigmond, Gyarmathy Miklós, Huszár Sándor br., Kövály László, Martin Lajos dr., Sárkány Ferenc, Szász Gerő, Szabó Sámuel, Tamásy János. A megalkított szerkesztő bizottság által a lap szemleli részének való összehozására munkatársakul felkértek: Csernátoni Gyula dr., Deák Albert, Ferenczi Zoltán dr., Gyarmathy Zsigmond, Gyarmathy Zsigmondné, Gyalui Farkas, Hóry Béla, Kuskó István, Magyar Mihály, Teleky Sándor gr., Degre Alajos, Mikár Zsigmond, Szász Róbert, Szinyey József, Hentaller Lajos, Hegedűs István dr., Torna Károly, Gelich Richárd, Jókay Mór, Filep Albert, Pulszky Ferenc, Bartha Miklós, Hegyesy Vilmos, Ugron Gábor, Sebesi Samu, Kreith Béla gr., Imre Sándor stb. A honvéd-egyesületek szintén jelölnek ki kerületükből munkatársakat, illetve tudósítókat. A felkért tagok egy részéről készíratokat küldött, a részint rokonszenves hangon jelentette be a szerkesztőbizottságnak azt, hogy örömmel csatlakozik a nemes ügyben munkálkodó gárda zászló alá. A Történelmi Lapok pártolása is szépen indul. — Mielőtt még a gyűjtőívek szétküldése megkezdett volna, több honvéd-egyesület rokonszenves hangon jelentette be örömet és támogatását a kezdeményezés sikerére. A királyhágón túlról érkezett előfizetések a hír elsővételére a százat megközelítették. A gyűjtőíveket e hó 21-től kezdték expedálni a lapok kiadóhivatalától. A gyűjtők között legelőször volt a törökbecsei honvéd-egyesület. Az első előfizetők között a képviselők közül Hegedűs Sándor.

— Jó bor, jó egészség. . . Fajdalom, hogy tovább mindinkább mulik a kedve a közönségnek ettől a józuti nótától.

Oka ennek az, hogy a jó bort, ezúdar, komisz, hamisított lőre váltotta fel mindenütt. E lőreknak alig egy nyolczad része termelt a venyigén, a többi hétnyolczad részt kiizaszották a bráhából mint aspiristust s hozzá tettek festékből és vízből. Ettől aztán nem a nótá fakadt, hanem a betegségek keletkeznek. A beteges embernek tudvalevőleg az egészséggel nincs kedve még nótában is dicsekedni.

— Nyugdíjazás a szamosvölgyi vasutnál. Jancsó vasuti főpénztárnok munkaképzetlenség miatt saját kérelmére nyugalomba helyeztetett. A nyugalmazottat a vasuti személyzet igaz szeretete kísérte, mert rokonszenves szeretetreméltó öreg ur volt. Állását addig is, míg véglegesen betöltik, Bábolnai vezértitkár látja el. Péterfy Zsigmond a szamosvölgyi vasut dévéri igazgatója is nyugalomba vonul a jövő év elején. A szamosvölgyi vasut igazgatóját a megye s a vasutak rokonszenve kíséri nyugdíjba. Ő volt az, a ki a kis vonalrészt oly szépen ki-nevelte s egy nagy vidék terményeinek nyitotta meg a forgalmat. Az igazgató helyére Maléter államvasuti feltgyelölt emlegetik. A szamosvölgyi vasutnál ezenfelül még több nyugdíjazás is lesz, a mik kapcsolatban vannak e vasut államcsúszásával.

— Régiség. Gyulafehérvárt Tyok (nem Kótya) József irodatiszt birtokában levő iszapulaki (Alsófehérmegye) leletről a lapok többé-kevésbé oly leírásokat közöltek, melyek az igazságnak nem felelnek meg teljesen. Azért a tudomány érdekében — miután többekkel a nevezett leletet megvizsgáltam — azokról a következőket jelenthetem: Az egyik tárgy egy félkörű agyagtábla (de nem kőtábla, vagy asztal) körülbelül 14 cm. felületével — sugárral —, mely kilencz igen primitív kiviteli emberfejjel van körülvéve. A tábla közepén egy fa van — dombormű —, mellette két szakállas emberalak (zsidó típusban, de nem angyalalakok); a fa tövében egy halálfa van két keresztbe tett csonttal (legkevésbé a fa gyökerét tartó gyermek). Ez valószínűleg a halálfa. A tábla jobb oldali részén két egymásba fűzött szabályos háromszög vehető ki, melyen a színgócsák feliratai között látható; a bal oldali részen pedig egy kis oltár van áldozati lánggal. A tábla aljában e felirat olvasható: IUDIA. — A második tábla leírása már inkább megfelel az igazságnak. Nagysága valamivel kisebb, mint az előbbi, alakja szabálytalan négyzög. Közepén egy összerogyott koronás királyi alak látható, melynek nyakát egy — talán — dák katona lándzsával átszúrja, a király háta megett egy üldöző római legonárius áll. A harmadik tárgy egy kigyóból egymás fölé csavart kis kosár, szintén agyag munka, melynek fenekén egy békát megtámadó gólyának alakja vehető ki. Az alsófehérmegyei történelmi, régészeti és természettudományi egyesület elnöksége már érintkezésbe tette magát az illető birtokossal s nevezett tárgyak megvétele végett.

— A pinzérnőknek Deesen is uti laput kötötték a talpuk alá. Ennek mód felett örülnek a deési papák is két szempontból is. — Annál inkább bántódnak azonban a nőtlen emberek s a házias emberek egy része, kiknek a pinzér leányos korcs-mában tetszett az idyl élet. Ez az állapot különben Deesen sem sokáig fog tartani. A mint Kolozsvárt kitalálták a módját, úgy Deesen is kitalálják, hogy a hatóság könyveiben ne legyen, a közönség részére azonban legyen egy vagy több bájos pinzér leány.

— Színészet Deesen. Deesen szín-társulat működik nem valami brillians pártolással. Pedig a színészek módját adnak a közönségnek a pihenésre és s egy-egy héten Szamosújvárt működnek. A társulatnak erői azonban nem olyanak, hogy az ügyeket kielégítsék. Az előadások közepén alól színvonalon állanak.

— Öngyilkos gyermek. Melbe lőtte magát F.-Sófályn egy 5 éves fiu pisztollyal. Az esetet úgy adják elő: hogy a fiu a nagyanyjánál volt többet mint hon és ottan egy nagy bátyja van, a ki Udvarhelyre jártában az oldaltarisznyájában töltött pisztolyt hordott. Hazajövet a tarisznát helyére akasztotta, a fiu azután időben egy bicakért a bátyjától, a ki az asztalnál valamely olvasmánnal volt elfoglalva. A bátyja oda utasította, hogy ottan a tarisznájában van vedd el. A fiu fellépett az ágyra és az a felett álló tarisznájába nyulván a pisztolyt akadt kezébe, a bátyja nem figyelvén rá, csak akkor vették észre, a mikor a durranás megtörtént. A gyermek egy szó nélkül szörnyet halva terült el a földön.

— A deési vámosok majdnem érteken felül vámolják a behozott élelmi cikketeket. E miatt a deési piac rendkívül drága mert az eladók inkább Sz-Ujvár felé húzódnak áruiukkal. A hatóság nem jár utánna a vámosok üzemeinek ezek azt teszik a maguk javára. A mint nekik tetszik. Nyuzsák a népet s ezzel az eladók elriasztásával ki veszik a falatot a szegényebb polgárság szájából. A muatra megye főhelyén az állapotok most is ugyancsak mustrák.

— A hóvihar áldozatai. Rómából érkezett magántávirat szerint sulmonasieriai vasut munkálataitól viszontaró körülbelül kétszáz munkást meglepte a hóvihar. Egy részük — hir szerint — megfulladt.

— Egy beszéd sorsa. A „Narodni Listy” legutóbb közölte Sokol képviselőnek egy az osztrák parlamentben tartott beszédét, melyet folytonos „zajos helyeslés-ekkel”, viharos ellentmondás-okkal, „durultság”-gal s végül hosszán tartó helyeslés jöbbről, szónokot mindenfelől tüdőzlikkel disztett fel; most egy bécsi lap konstátja, hogy Sokol ur e beszédnek csak legkisebb részét mondotta el s kérdezi, vajjon nem valami gondolatolvasó volt-e, ki a cseh lap s az ifju cseh képviselő közt a közve-títő szerepét játszotta?

— Wolff Albert, a hirneves francia hirlapíró és író mint egy párisi stírgöny jelent, meghalt. Az elhunyt rendkívül szellemes írói munkásságával, melyet leginkább a párisi „Figaro”-ban fejtett ki, nemcsak Franciaországban, hanem az egész világban hirnevet vívott ki magának.

— Érdekes kéziratok. Párisban a Drouot-fele házban kéziratakat árvereztek el, melyek 4194 frankon keltak ol, Grammont herczeknek levélét, melyet 1886-ban az osztrák-magyar-német békeeszerződés után írt, 102 frankért adtak el. A levélben többek közt olvasható ez is: „Ha Ausztria-Magyarország alkalmas időben Velenczéről lemondott volna, egy biztos lett volna győzelme a poroszok fölött, mert az olaszok mindenesetre inkább Ausztria-Magyarországnak, mint Poroszországnak segélyre álltak volna. Velenczéről azonban későn mondtak le, s az uralkodó oly nagy hadsereget nem tudott feltartani.” Montalembert herczeknek egy levele, melyet a köztársaság elnökéhez (Napoleon) intézett, 107 frk. keltak el. I. Sándor csár egy levelet 100 frankot Voltairenak egy levelét 72 frankot adtak.

— Kirabolt templom. A pomázi csendőrség táviratilag értesítette a főkapitányságot, hogy a kalázi róm. kath. templomba tegnap éjjel ismeretlen tettesek behatoltak s onnan egy üstöt kelyhet egy szent-ségtartót s más templomi kellékeket 300 frt értékben elloptak.

— Sikkasztó pénztárnok. Sopronból az ottani czukorgyár pénztárnoka, Raidl István, ki néhány hónappal ezelőtt nagyobb sikkasztások elkövetése után megszökött, önkényt jelentkezett a rendőrségnek, mely nyomban le is tartóztatta.

Felelős szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadólap tulajdonos:

MAGYAR VILÁGY.

NYILTÉR.

Dr. S. Pataky Leo

v. egyetemi tanárségéd,

Massage- és Gyógytorna-intézetét

Kolozsvárt, belfarkas-utca 6. sz. a. (emelet)

újra megnyitotta.

Kezeiész tárgyat képezik: a csont, izom, ideg, és véredényrendszer megfelelő bántalmait; továbbá az izületi betegségeket, valamint az emésztő és légző szervek némely bántalmait és a női bajok némely esetei

Végül kezelés tárgyat képezik amaz — különben egészségeseknek mondható — egyének, kik foglalkozásuk, különösen álló életmód következtében elgyengült izmaikat és egyéb szerveiket a rendszeresen alkalmazott massage, de főleg a Svéd gyógytorna által fejlesztetni s így erősíteni akarják. Áll ez főleg a sátnyafejlődésű, vézna, gövőyökös gyermekekre és sápkörös leánykákra.

Gyermekek avd tornáztatása nagyobb csoportokban, előnyös feltételek mellett történik

Értekezni: Dr. S. Pataky Leóval a szállásán (Főter, gróf Rhéday-ház II. emelet) d. u. 2—3-ig.

„THE GRESHAM”

életbiztosító-társaság Londonban.

Magyarországi fiók:	Ausztriai fiók:
Budapest, Ferencz-József-tér 5. 6.	Bécs, G. sellastrasse 1. sz. alatt.
a társaság házában.	a társaság házában.

A társaság vagyon 1890. június hó 30-án . . . frk. 111,610,613 —

Évi bevétel biztosítások és kamatból 1890. évi június hó 30-án . . . 20,084,319 —

Kifizetések, biztosítási és járadéki szerződések s visszavásárlások stb. után a társaság fennállása óta (1848.) . . . 231,804,082 —

A legutóbbi 12 havi üzleti idő alatt a társaságnál . . . 5,985,275 — értékig nyújtottak be ajánlatok, miáltal a társaság fennállása óta benyújtott ajánlatok össze- . . . 1,666,812,555 —

értékre megy. — Prospectusok és díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság könyveket kiállít, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szólnak Erdély minden nagyobb városában az üg. nők urak és az erdélyi vezérügynökség Kolozsvárt.

H i r d e t é s e k.

959. sz.

Erdélyi gazdasági egyesület Kolozsvártt.

Szőlőskert eladására ajánlati hirdetés.

Az erdélyi gazdasági egyesület tulajdonát képező Hidelve Nagy-utczában 53. házszám alatt levő szőlős kert irásbeli zárt ajánlati verseny útján 10,000 frt becsár mellett a legtöbbet ígérőnek örök áron eladatik.

Írásbeli zárt ajánlatok 1000 frt bántópenz letételével 1892. évi Január hó 16-ik napjának d. e. 12 órájáig az erdélyi gazdasági egyesület igazgató választmányához czimezve az egyesületi titkári hivatalnál (Kolozsvártt, Belközép-utca 11. sz., emelet) nyújtandók be.

A megnevezett szőlős-kert 10,000 frton alul nem adatik el.

Legtöbbet ígérő az ígért vételáron felül köteles még Kolozsvár város közönségének az eladandó szőlős-kertre jelző jogilag bekebelezett 231 frt 67 kr. vételár követelését kifizetni, illetve annak kifizetését magára vállalni.

Az ajánlati feltételek és térkép az egyesületi titkári hivatalnál a hivatalos órák alatt (d. e. 9—12 óráig, d. u. 3—5 óráig) megtekinthetők.

Az erdélyi gazdasági egyesület igazgató választmányának megbízásából:

Szabó József,
egyesületi elnök.

Molnár Sándor,
egyesületi jogtanácsos.

1224. (1—4)

Hatóságilag engedélyezett

NAGY

VÉGE LADÁS

Kolozsvártt, főter 13. szám.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására juttatni, hogy társas cégünk megszűntetése végett

„Hatósági engedélylyel“

általános nagy

VÉGE LADÁST

rendezünk.

A jelenleg NŐI DIVAT-RAKTÁRUNKBAN levő összes árukat — készpénz fizetés mellett — feltűnő olcsón árassítjuk el; úgy, hogy bárki szükségletét női divat-cikkekben eddig nem látott olcsó árakban szerezheti be.

Raktárunkban található mindenféle színes és fekete női ruha-kelmék, díszítések, selyem, bársony és plüsch kelmék, vásznak, asztalnévműek, schifonok, Creton, batiz, szatén és parchentek, mindenféle kendők, csipkék, szalagok, miederek, paplan, függöny, szőnyeg, esőtartó, béléseműek, rövid-áruk és számtalan itt elő nem sorolt cikkek.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve

kiváló tisztelettel

1062. (8—x)

POTÓCKY és DÁNIEL.

Sz. 1316—1891. v. h.

1123. (1—1)

Arverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közzhírre teszi, hogy a budapesti IV. kerületi kir. járásbíró 28851—1891. sz. végzése által Schwartz Lajos és társa végrehajtók javára Liptay Ida utóda végrehajtást szenvedő (lak. belközép-utca) ellen 293 frt 88 kr. tőke és járuléka erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás foganatosítása alkalmával 1890. évi deczember hó 9-én bíróság lefoglalt és 503 frt 79 kr-ra becsült üzleti berendezés, női kalapok, női piperékből álló ingóságok 293 frt 88 kr. tőke, ennek 1890. évi október hó 22-ik napjától járó kamatai 21 frt 30 kr., megállapított eddigi 56 frt 10 kr. jelen hirdetményi és az ezután költések erejéig nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a Kolozsvár városi kir. járásbíró 10778—1891. sz. kiküldést rendelő végzés folytán Kolozsvártt, alperes lakásán leendő eszközösre 1891. évi Deczember hó 29-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáról is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Kolozsvártt, 1891. évi deczember hó 14. napján.

PAP JENŐ,
kir. bírósági végrehajtó.

Van szerencsém tudatni, hogy a

SZABÓ FERENCZ-FÉLE

csődtömeget

megvettem,

s azt hatóságilag engedélyezett

VÉGKIÁRUSÍTÁS

folytán kiárusítom.

1112. (4—10)

Tisztelettel
MÁRTON B.

(Főter 7.)

Szabott
ár!

Franzin mosó barchentek, flanelek, vászon, Chifon, asztalneműek és nagykendőkből

NAGY RAKTÁR.

946. (23—x)

Karácsonyi és Újévi ünnepekre

NAGY ELADÁS!

Előre haladt idény és tulhalmozott raktárom miatt eladok

mától kezdve

női Radköpeny, Capp (mántlet) és Jaquettoket, gyapjú, hárász és genília nagy kendők, flanel, Kasán és gyapjú téli ruhakelméket

tetemes engedmény mellett.

NŐI RUHA és ÖLTÖNYÖK elkészítését a legutolsó divat szerint elvállalom. Vidéki megrendelésnél egy jól álló derék és alj előmérete beküldése elégséges. Ezen osztály vezetésére előnyösen ismert, MERZA GERŐ volt kereskedő urat nyertem meg. — Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítek.

Tisztelettel GÁMENTZY JÁNOS, főter, gr. Teleki-ház.

LINCZEG-UTCZA 2. SZ. HÁZAM ELADÓ.

UTOLSÓ HÉT!

A volt MERZA GERŐ-féle

női divat-áru üzletben (Főter)

RAKTÁRON LEVŐ ÁRUK

minden áron

eladatnak.

905. (44—x)

ELŐRE HALADOTT IDÉNY MIATT

NŐI KÉSZ CONFECTIO,

TÉLI RUHA-KELMÉK

vételáron alul
elárusíttatnak.

!!FARSANGI IDÉNYRE!!

a legmeglepőbb ujdonságok egy része megérkezett.

RENDES SZIDOR és TESTVÉRE

ezelőtt GÁJZÁGÓ ISTVÁN.

Műhelyünkben a legelegánsabb ruhák megtekinthetők.